

IRÓK ÉS IRÁSOK

Bródy Sándor utolsó regénye

— Rembrandt —

Az Athenaeum Társulat kiadása Budapesten

Bródy Sándor utolsó munkája Rembrandtról, a híres holland festőről szól, akit valamennyi művész közül a legközelebb érzett magához. De nemcsak Bródy, az öt bíráló kritikusok is már régóta felfedezték azt a különös hasonlatosságot, amely a külön életű amszterdami festő és Budapest délelgetett írója között fennáll. Valahogy a külső megjelenésükben is hasonlottak egymáshoz. Rembrandt is szélesvállú, bozontos hajú, markáns arcú férfi volt, miként Bródy. Az élete pedig ugyanolyan rendszeres, ugyanannyi kalandos változatossággal folyt. Pillanatonként Bródy is magához ölelte az egész emberiséget, hogy a következő percben már mindenkit durcásan eldobjon magától. Két nagy művész, akik az életükben is művészek és egyéniek voltak.

Bródy Rembrandt-írásai a teljességét adják annak, amit írásművészetben produkált. Az ő mély tónusai, fogható és érzelhető szavai különös lüktetésű mondatritmusa ebben az utolsó könyvében visszhangznak és csillognak a legtovább. A férfinek a könyve ez, a himé, aki már elmúlik, az emberé, aki megy ki a világból. Van egy olyan fejezete, amelyet még aligha sokan irtak és amiben benne van a letűnő férfi minden vágyakozása az élet boldogsága után. „Nász a kis cseléddel.” Bródy ezt a címet adja ennek a fejezetnek. Kis cseléd. Ez már az atyáskodó hang, az öregedő férfi hangja, aki egy kamasz hevével kezdi újra áhítozni a szép fiatal leányokat. Gyönyörűen írja le Rembrandt meghitt barátkozását egy zsidó orvossal, Bonussal, aki egyedül értette őt meg az amszterdamiak közül. Rembrandt később oda is költözött az orvosokhoz. Egy finom és gyermeki szerelem fejlődik ki a vén Rembrandt és Bonus leánya, Heskia között. Valami olyan szerelem, amit csak nagyemberek iránt lehet érezni. Bonusék kárpótlják minden csalódását. Néha pedig felháborító események érik. A képkereskedők kiuzsorázzák, és egyszer odáig jutott, hogy előre eladta a holttestét egy orvosnak, aki boncolási gyakorlatokat akart rajta végezni. Egy jócsomó előleget vett fel reá és sokáig abból élt. Néha nagyon elkeseredett. Egyik ilyen hangulatában került szó élete eredményéről: képeiről, amelyeket alkotott. Rembrandt csak ennyit mondott: „Eredményem? Kópók rájuk. Mi az emberi élet eredménye? A halál, a halál az eredmény. Semminek oka, semminek eredménye, semmi nincs. Élni jó és dolgozni jó, az eredményeket azonban lenézem, megvetem és utálom!” És valóban nem is volt életének olyan eredménye, amelyet ő még élvezhetett volna. Mindenkitől elhagyatva, csupán Heskival az ágya előtt és zsidó siratőberekkel a szobájában halt meg. Zsidó szertartás szerint temették el, zsidó temetőben. A koporsóba még utána sugták a nevet, hogy majd el tudja mondani a feltámadásnál.

Bródynek ezeket a sorait ide kell írunk: „Egy fekete csucoskalapu, sárgaszínű, mint az őszi tők, ment elől, és valami urféle lehetett, mert carneolféjű bot volt a kezében és ha a botot felemelte: a nemes koldusok letették a földre Rembrandt volt urat... A fekete süvegü belekiáltott a nyitott sirba:

— El ne felejtse a nevedet!

Senki sem tudta az igazi nevét, összezavarodtak, összevessztek. Bonus maga sem tudta, mignem a kisasszony előretört és ő kiabálta ke a sirba:

— Hajim! Hajim! el ne felejtse!

A kapuban egy rocska friss víz, abban egyformán megmosták a kezüket és a sárgaruhás hivatalos mégegyszer hátránézett, kinek a ruháján kell kriet vágni késsel, de még jobb, ha végigszakítják? Senkije sem volt, semmije sem volt, mindene volt...

Bródy ugyanugy félt a haláltól, ugyanezzel a gyermekes ijedelemmel várta élete végét, mint a holland festő. „Nem szeretem többé a halált, elvesztette előttem minden népszerűségét. Pedig hogy szerettem fiatalkoromban, hátborzongó szerelemmel: éltem belőle, felnagyítottam, belbujtam, tort ültem fölötte és — most félek tőle.”

Eros és az evangéliumok

Waldemár Bonsels regénye

A modern német irodalom egyik legfinomabb hangja és legelmélyedtebb írója két különös törté-

netet ír le ebben a könyvben. A két történet egy-egy szerelemről szól. Az elsőnek a címe a „Halál” és azzal kezdődik, hogy egy fiatalember egyik nap észreveszi, hogy cipője kilyukadt. Elmegy egy szuszterhez és mialatt cipőjét javítják, harisnyában kísántikál az udvarra, ahol az egyik ablakon keresztül egy mozdulatlanul fekvő leányt vesz észre. A résztvételnek valamilyen különös érzése fogja el és benyit a lakásba. Egy tőpörödött öregasszony buvik elő a konyha sarkából és megkérdezi tőle, kit keres. A fiatalember eleinte zavarban van, később megvallja, hogy túlérzékeny hangulatban van és jól esne, ha bemehetne a szomszédszobába. Az asszony örömmel engedi ezt meg, mert azt reméli, hogy beteg leánya kissé felvidul ettől a látogatástól. A fiatalember egy széket tesz a mozdulatlanul fekvő leány elé, akit hosszasan néz. És a sápadt, vértelen arc felélenkül. Lassanként beszélgetés indul meg közöttük, amelynek során a leány arra kéri a fiatalembert, hozzon neki olvasni-való könyveket. A fiatalember elsiet. Egyetlen fillér nincs a zsebében és azon gondolkodik, hogyan teljesíthetné egy haldokló kívánságát. Eszébe jut, hogy könyvtőrnas korából ismert egy tudóst, akinek hatalmas könyvtára van. Elhatározza, hogy ehhez fölmege. A tudós rendkívül hidegen fogadja. Hallani sem akar róla, hogy kölcsönözzön a könyveitől. A fiatalember a haldokló utolsó kívánságára appellál és valóban meg is látja a tudóst. Könyvtárából azonban egyetlen kötetet sem akar kiadni, ellenben ezer hollandi forintot nyújt át, hogy a fiatalember azon könyveket vásároljon. A pénzzel boldogan siet a leányhoz, hogy előbb megtudja tőle, mit is akar olvasni. Amikor a leány értesül arról, hogy nem a saját pénzén akarja a könyveket megvenni, felkéri a fiatalembert, adja vissza az ezer forintot. Ez meg is történik. Ettől kezdve azonban egy különösen bensőséges viszony, amelyet csak egy *elmuló* emberrel lehet kötni, alakul ki a fiatalember és a leány között. A fiatalember kilép attól a vállalatától, amelynél dolgozik, hogy

napjait kizárólag az élete utólján lévő leánynak szentelhesse. Rendkívül finom színekkel írja le Bonsels ezt a lelki harmóniát, amely közöttük kifejlődött. Az élet felfogásának valami olyan filozófiája kristályosodik ki a haldokló leány ágyánál, amely az elmaradt egész életéért kárpótolja őt. Amikor meghal, a fiatalember úgy érzi, hogy legnagyobb szerelme szállt sirba. Ez a leány, akit csupán elmúlásában ismert, többet jelentett számára minden élőlél. Fájdalmában elhagyja a város és a tengerhez húzódik, azzal a szándékkal, hogy természetudományi kutatásokban keres vigasztalást.

Ennek az új fejezetnek, amely most következik „A tenger” a címe. Itt is találkozunk egy leánnyal, ez azonban fürdőtrikóban van és kint hever ingerlő idomokkal a fővényen. A nap rátűz és hófehér teste kíváncsan csillog. Megvárja, amíg az est leszál s akkor megkísérli, hogy a közelébe jusson. De az sietve felöltözöködik és miközben kacér pillantásokat vett maga mögé, behúzódik a part mögött egy nyaralóházba. A fiatalember sokáig bolyong a villa kertjében, míg végre késő éjszaka egy ablakra talál, amelyen éppen betűz a hold. A leány lélekzését is hallja már... Régi halott szerelme ébred fel benne és hirtelen abba az érzésbe ringatja magát, hogy ez a szerelem most testet fog ölteni. Átveti magát a párkányon... és nem talál semmi ellenkezésre... Amikor azután megvirrad, csömlőlötten, kiábrándultan oszon ki a kerti ajtón. Egy roppant különbségre eszmél, amely az elképzelt és a megvalósult szerelem között fenáll. Ugy érzi, hogy soha, soha nem találja meg az életben azt a szerelmet, amely annak idején mindent jelentett számára. Kimegy a tengerpartra, beleveti magát az erdők sűrűjébe és most már csak kutatásainak... és egy régi emlékek él...

Bonsels íráskészsége olyan frappáns, annyira lágy és lenyűgöző, mint kevés íróé. Talán Knut Hamsunnal tart rokonságot. De még érzékenyebb és az élete valahogy gyengédebben folyt. Ez meg látszik ezen a könyvön is.

Miért dühög

a sovínizmus a központi sportszövetségben

A kisebbségi sportegyesületek hanyagsága

Alábbi cikket egy Bukarestben tartózkodó kiváló erdélyi sportiféru küldte be az Uj Keletnek.

Az erdélyi sajtó az utóbbi napokban részletesen foglalkozott az „FSSR” (Sportszövetség) bukaresti központjának azon körlevelével, amellyel elrendelte az egyesületek nevének románosítását. E rendelet indokolása, mint az első látásra megállapítható, erőszakolt és még az a mehetsége sem lehet, hogy nyílt sisakkal akarná az ország sportjának elromanosítását — legalább a külsőségekben — végrehajtani. Ez a szokatlan mód meglep bennünket, mert hiszen mi, kisebbségek már megszoktuk, sőt bele is törődtünk abba, hogy intézményeiket guvernementális intézkedések kivesszék a kezünk közül, hogy a kisebbségek elromanosítására nyílt és őszinte indokolású törvények hozhatók.

Az „FSSR” rendelkezésének tehát szinte csupán ez az oldala az, ami élénk csodálkozást kelt és legyen szabad mondanunk: megbotránkozásunkat kiválotta. Bizonyos azonban, hogy az őszinteség hiányának komoly okai vannak és hogy ezen okokra rávilágíthassunk, meg kell mondanunk a nyilvánosság előtt őszintén, hogy a kisebbségi egyesületek *indolenciája, nemtörődősége és főként: megalkuvása* az, ami azt a helyzetet teremtette, hogy maga a sportszövetség, amely pedig nem más, mint a romániai összes egyesületek reprezentánsa, érdekképviselője, megamadhajta az öt fentartó klubokat, még pedig ott, ahol a legjobban fáj: egy csapásra erkölcsi és anyagi kárt okozva nekik. Mert bizony nagy erkölcsi és nagy anyagi veszteséget jelentene a hosszú évek nehezé áldozataival, rajongó, fanatikus klubszerepével ismertté és elismertté tett neveknek kényeszerűen ujjakkal való felcserélése. Egy „Kinizsi”, egy „NAC”, egy „KAC”, vagy egy „Haggibor” nevet egy új, ismeretlen névvel felcserélni... ez gyönyörnek kissé tulsok volna.

Mégis, miként lehet az, hogy egy szövetség merészkedik megkísérteni azt, hogy az öt alkotó egyesületek vitális érdekei ellen cselekedjék? Józan esztű ember azt hihetné, hogy ez nem történhetik meg, mert ily esetben az érdekeltek, pláne, ha ilyenek nagyszámmal vannak, törvényes képviselőik révén, akikkel a

szövetség vezetőségében rendelkeznek, az ily határozatok előterjesztőit egyszerűen dezavualtatnák. Igen, ez lenne a természetes és egyedül lehetséges eljárás, pl. Ausztriában, vagy esetleg Madagaskarban. De nem nálunk, ahol az emberek egy tál lencsért mindent eladnak.

A „FSSR”-ben mintegy 600 egylet van affiliálva. Ebből legalább 200 at lehet nyugodtan számítani a kisebbségek közé. Tehát feltehető volna, hogy a Szövetség vezetésében a kisebbségek ily arányban bírnak képvisellel. E feltevés jogos lehetne, mert itt nincsenek urnalopások, nincsenek hiányos választói névjegyzékek, stb. Mi az oka hát annak, hogy ennek dacára a 12, később 8 tagu Comitét Centralban már négy esztendeje az összes romániai kisebbségeket csupán 1 (mondj egy) tag képviseli? Tévedés, — válaszoljunk mi — mert nincs a kisebbség a Com. Centralban egyetlen taggal sem képviselve, mert azt az *egyed sem az erdélyi kisebbségi egyletek választották oda be.* Az erdélyi kisebbségi klubokat ugyanis a „FSSR” közgyűlésein nem saját megbízottjaik szokták képviselni, hanem mindig az illető kerület román bizalmi férfiai, kik részint hatalmi eszközök, részint pedig a kedvezőbb elbánás reményében mindig könnyűszerrel jutnak hozzá a kisebbségi klubok megbízásaihoz, szavazati jogaihoz. Az pedig nagyon is érthető, hogy ezek a megbízottak nem nagyon törnek magukat a kisebbségek arányos képviselésének biztosítása érdekében. Kérdjük, képviselte-e ezideig egyetlen egyszer is Bukarestben a KAC-ot, a Haggibort, etc. egy kisebbségi sporttember? Nem, soha. Hát ez az, amit mi indolenciának, nemtörődőségeknek és megalkuvásnak nevezünk.

Akkor, amidőn a kisebbségi egyesületeknek a Dinu Cesianu jóvoltából egy a mostanihoz hasonló galuskát kell lenyelniök, akkor nem jut eszükbe az, hogy ugyanazt a D. Cesianut a regái klubok ellenére az erdélyi kisebbségi klubok tulnyomó szavazataival választották meg tavaly is a Com. Central tagjává, az idén pedig főtítkárává és hogy siránkozás helyett csak össze kellene egy közgyűlésen fogniök és saját megbízottjaikat kiküldve, módjukban ál-

lana nyugodt, süket biztositan

Tessék tehát képviseltetni m teni. És tessék sába belenyugod tokon kívül a is respektálni t sonló Cesianu f szomorú valóság

Nyolcszáz tanít Olas

(Róma, augusztus 7.)
A ros-zul inform antiszemizmusára solinira és az o nak. A német n zudik, Olaszorszá gyökeresedett fascista oldalou.

Olaszországn van, már ha be is. Es ez a mar száadban mégis adott Olaszorszá véve. Két zsidó dig Itáliának: I külügyminiszter származik. Róm polgármestersége sem tagadta m iránt, pedig ez a köműves is volt zött egy sincs, a az agg Luzattivi fascisták éppen és szocialisták.

Igaz, hogy v Preciosi, a „Via De még Preciosi ségük miatt üld nagyjában siker az egy Mussolini vezérei. Tinzi, I kabinetjének os magát. Bellini 8 tebb teoritája s a legismertebb é rek, zsidók. Mar nak főszervező

Már ezért se szemizmus. De Itália zsidóságán lárd és annyira közigazdasági és den zsidóellenes mincőt zsidó ké A diplomácia és negyven zsidó á egyetemi tanár szágban. És sok a hadseregben, igazgatásban.

... bárha az kusai a fascizm tény, hogy a s Musati, Trevis antiszemiták ép kizsákmányolni nyitották Muss zicció a zsidók azt mondta, h vezér zsidó, h et. Maga a ki és minden zsid mutat. Mussoli sággal szimpat legokosabb, ha

* Dubnow tette az Uj Ke hagyta el a sa ténelmének els tetra van terv lej és megrend desben, Cluj,

Aradi min borkal Arad,

lana nyugodt, politika nélküli sportmüködésüket biztosítani.

Tessék tehát a közgyűléseken megfelelően képviselni magukat és jogukat érvényesíteni. És tessék csakis az olyanok megválasztásába belenyugodni, akik az országos szempontokon kívül a magasabb sportszempontokat is respektálni tudják, hogy a mostanihoz hasonló Cesianu féle szörnyideák ne válhassanak szomorú valósággá.

Nyolcszáznegyven zsidó tudós tanít Olaszország egyetemén

(Róma, augusztus 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A rosszul informált és tendenciózus német sajtó antiszemitizmusának igazolására rendszerint Mussolinira és az olasz nacionalizmusra hivatkoznak. A német nacionalista sajtó egyszerűen hazudik, Olaszországban egyáltalában nincs meggyökeresedett antiszemitizmus, legkevésbé a fascista oldalon.

Olaszországnak öszevissza ötvenezer zsidója van, már ha bele veszik Triestet és Trentinót is. És ez a maroknyi zsidóság az utolsó negyedszázadban mégis több államférfit és politikust adott Olaszországnak, mint egész Európa együttvéve. Két zsidó miniszterelnöke volt már eddig Itáliának: Luzatti és Sono. Volt már zsidó külügyminiszter is: Schanzer, aki Galiciából származik. Róma legjobban a zsidó Nathan főpolgármestersége alatt fejlődött. Még a Vatikán sem tagadta meg csodálatát e kitünő férfiu iránt, pedig ez amellett, hogy zsidó, még szabadkőműves is volt. Az ország élő államférfiai között egy sincs, aki népszerűségben vetélkedhetne az agg Luzattival. „A nagy öreg ember” és fascisták éppen úgy becsülik, mint a liberálisok és szocialisták.

Igaz, hogy van már antiszemita irányzat. Preciosi, a „Via Italia” kiadója áll az élén. De még Preciosi is inkább a szabadkőműveségük miatt üldözi a zsidókat és az agitációja nagyjában sikertelen. Nem is lehet sikere, mert az egy Mussolinin kívül zsidók a fascizmus vezérei. Tinzi, Mussolini belügyminisztere és kabinetjének oszlopa, zsidó és zsidónak vallja magát. Bellini Sámuel, a fascizmus legismertebb teoretikája szintén zsidó. Olvetti és Orio a legismertebb és legbefolyásosabb fascista vezérek, zsidók. Margareta Sarfoti, Mussolini lapjának főszerkesztője zsidó asszony.

Már ezért sem verhet itt gyökeret az antiszemitizmus. De azontul még azért sem, mert Itália zsidóságának szociális helyzete olyan szilárd és annyira beleforrt az ország politikai, közgazdasági és tudományos életébe, hogy minden zsidóellenes agitáció kudarcot vall. Harmadik zsidó képviselő ül a törvényhozásban. A diplomácia és a konzulátusok szolgálatában negyven zsidó áll, köztük több főkonzul. Zsidó egyetemi tanár nyolcszáznegyven van Olaszországban. És sok zsidó tölt be magas tisztséget a hadseregben, a haditengerészeknél és a közigazgatásban.

De bárha az olasz zsidóság legjobb politikusi a fascizmussal azonosítja magát, mégis tény, hogy a szocialista párt három vezére: Musati, Trevis és Madighioni szintén zsidó. Az antiszemita éppen ezt a körülményt akarták kihasználni a zsidók ellen, mikor azt bizonyították Mussolini előtt, hogy minden opposzió a zsidókból indul ki. De Mussolini erre azt mondta, hogy azért, mert három szocialista-vezér zsidó, még-e az egész zsidóság szenvedhet. Maga a király se leplezi a zsidóbarátságát és minden zsidó ügy iránt élénk érdeklődést mutat. Mussolini tehát készen kapta a zsidósággal szimpatizáló tradíciót és úgy találta, legközelebb, ha folytatja ezt a tradíciót.

Dubnow zsidó világtörténelme. Jelen-tette az Uj Kelet, hogy a legutóbbi hetekben hagyta el a sajtót Dubnow hatalmas zsidó történelmének első kötete. Az egész mű tíz kötetre van tervezve. Egy-egy kötet ára hatszáz lej és megrendelhető a Szafrut könyvkereskedésben, Cluj, Piata Mihai Viteazul 39.

Aradi mintavásár alkalmával vegyen **bőr kabátot Muzsainál** Arad, a Színházzal szemben.

Belügyminiszteri értekezlet a jasií tüntetések ügyében

Betiltottak minden utcai demonstrációt. Ujabb inzultusok Jasiban

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jasiban tegnap újabb antiszemita zavargások voltak, melyek során egy Avranovics nevű zsidó kereskedőt véresre vertek. A megindított vizsgálat tanuk hiányában nem tuott semmi pozitív megállapítani. Az inzultussal kapcsolatos kihallgatások alatt tüntetők járták végig a várost és bosszút esküdtek a zsidók ellen. A tüntetők röpiratot terjesztettek, melyet Motza, Codreanu, Garneata, Georgescu és Radu Mironovici ismert antiszemiták irtak alá, melyben a zsidók elleni harcra hívják fel a lakosságot.

Kihallgatták a Cuza-Lerner ügyben a tanukat és ekkor kitént, hogy a támadás nem is éjjel, mint azt eleinte állították, hanem délután történt.

Lerner hozzátartozói arról szereztek tudomást, hogy Lerner a börtönben rendkívül rossz elbánásban részesül. Kérték a vizsgálóbíró, engedje meg, hogy meglátogathassák. A vizsgálóbíró azonban az engedély megadását megtagadta.

Tegnap délután a belügyminisztériumban Tatarescu elnökletével értekezlet volt a tün-

etésekkel kapcsolatban teendő intézkedések ügyében. Elhatározták, hogy minden utcai demonstrációt betiltanak. A rendelet ellen vétőket a rendőrség azonnal letartóztatja.

Bukarest, augusztus 6. A „Viitorul” kommentálva a jasií, bukaresti és focsani eseményeket, írja, hogy a tüntető diákok mögött egy politikai csoport húzódik meg, mely csoport a belső és külső ellenségeink malmára hajtja a vizet, ilyenformán akarják azután gyümölcsöztetni saját javukra a román nép nemzeti érzelmeit. Ezek a politikai csoportok saját érdekeiket tartják szem előtt, nem törődve azzal, hogy cselekedetükkel mennyire ártanak az országnak. Figyelmezteti ezeket a politikusokat, akik a mozgalom irányítói, hogy rövid időn belül leleplezi őket, hogy a nép szabadon mondjon véleményt róluk. A cikk rendkívül éleshangú és kijelenti, hogy senkinek sem fogják megengedni, hogy az ország békéjét megzavarja. A kormány betilt minden politikai manifesztációt és ezenkívül minden gyűlékezést. Akikről bebizonyosodik, hogy provokatív tüntetéseket rendeznek, meg fogják érezni a kormány szigorú közbelépéseinek következményeit.

Belgium elismerte a békeszerződések revíziójának jogát

(Páris, augusztus 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész francia közvéleményben súlyos megütközést keltett ma az a berlini jelentés, amely szerint a belga kormány a német választásokkal kapcsolatos memorandumában elismerte, hogy Németországnak jogában van a békeszerződések módosítását kérni. Az izgalom olyan mértékben nyilvánult meg a francia lakosság körében, hogy a sajtó szükségesnek tartotta a belga kormány magyarázó nyilatkozatát közzétenni. Eszerint a belga kormány a legnagyobb tartózkodással fogadta a német jegyzéket, de mindenesetre nem hagyhatja figyelmen kívül azt, hogy Németországtól nem lehet örök időkre elvitatni a szerződések revíziójára irányuló jogát, amelyről egyébként is a népszövetségi alapszabályok 19-ik cikkelye teljesen világos és félre nem érthető formában intézkedik. A belga kormány ezután hangsúlyozza annak a szükségességét, hogy Németországnak feltétlenül biztosítani kell a szerződések módosításának lehetőségét, mert Németország enélkül aligha lépne be a Népszövetségbe.

Megtalálták Gyula város eltűnt kincseit egy aradi pincében

Egy kolozsvári jogtudós szenzációs nyomozása. Milliók értékek a papírhulladékok között

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ime, alább következik egy csudálatos történet, amelyet némi mérészséggel regénynek is nevezhetnénk, ha ugyan nem elégedne meg egy az órákkel elhaló riport szűkre szabott kereteivel. Valószínű, hogy a boldogult emlékeztető Riedl, ha finom skolasztikájának szemszögeiből értékelné, nem igen találna benne kivetni valót. A véletlenek összejátékoztak, az Élet ismét kitermelt egy mesét, amellyel megszügyeníti a regényírók izdaságos fantáziáját és az évek kohójából, miként Fatme korszajából a szellem, egy szabályszerű hős, megfelelő környezet és tomboló korszakok érdekes horizontjai forrtak ki.

De kezdjük talán a történetet!

Emlékezés egy régi rendeletre

Bizonyára sokan akadnak még önk között is, akik emlékeznek arra, hogy a néhai budapesti szovjet a külkereskedelmi ügyletek megkönnyítésének céljából be akarta vezetni az aranyvalutát. Természetesen, a dolog nem ment valami simán: első sorban nem volt elég arany, másodsorban kongtak az állampénztárak. 1919. júniusában kiadtak tehát egy rendeletet, hogy minden ezüst, arany és platina-ékszert be kell szolgáltatni a szovjetkincstár megbízottainak.

A parancs parancs. Békésgyula derék polgárai fájó szívvel összehajkolták drágaságaikat és július elsején beszovalgatták a kincstár két kiküldöttjének. Ezek még aznap délután vonatra ültek az ékszerekkel és elutaztak Budapest felé.

Elmult néhány rövid hónap és a román csapatok megszállták a magyar fővárost.

Igy kezdődik a történet.

Egy fanatikus ember

Két héttel ezelőtt E. Albert békésgyulai föld-birtokos megjelent dr. L. I. kolozsvári ügyvédnél, akinek mint jogtudós és közgazdasági irónak is kiváló hírneve van és a következőket adja elő:

— Ügyvéd ur! Hat évvel ezelőtt a budapesti

szovjetkormány összeszedette a békésgyulai polgárok ékszereit és azokat két megbízott Budapestre szállította. A szovjet bukása után a város lakossága nyomozni kezdett az értékek holléte után. Évekbe tellett, amíg megtudtuk, hogy a vagyont érő drágaságokat a IX. kerületi állampénztárban raktározták le, ahonnan a megszálló román csapatok budapesti tartózkodása alatt Romániába kerültek. Többet nem tudunk... Tessék előkeríteni az ékszereket!

Nos, be kell vallanunk, ez egy hallatlan történet és egy még hallatlanabb ember. Ékszereket akar előkeríteni, amelyekről egyetlen adata az, hogy Romániában vannak és hogy hat éve tűntek el. Tessék előteremteni... Ezt könnyű kimondani, de lehetetlen megcselekedni! Vagy ugyan ki vállalkozna arra, hogy Románia területén hat éve eltűnt értékeket hajtson fel? Nem, ez lehetetlen. Teljességgel lehetetlen...

Ez délután öt órakor történt. És dr. L. I. nem ijedt meg, nem riadt vissza a feladattól, hanem leült a karosszékébe és el kezdett gondolkodni. Egy órahosszat néma csend volt a szobában.

És hat órára előkerítette a békésgyulai ékszereket.

Egy Holmes-i logika

— Természetesen, ön arra kíváncsi, hogy hogyan találtam meg az eltűnt drágaságokat? — mondja mosolyogva dr. L. I. — A dolog egyszerű. Következtem és végeredményben megtaláltam az egyetlen lehetőséget! Figyeljen csak ide, kérdéseket fogok feltenni, amelyekre azonnal válaszolok is.

— Miért voltak az ékszerek a budapesti állampénztárban?

— Kétségtelenül azért, mert a tanács-kormány az aranyvaluta fedezésére fel akarta használni.

— Miért vitték el az ékszereket a román hatóságok?

— Kétségtelenül azért, mert 1919-ben, a megszállás idején még úgy volt, hogy Gyula Romániához fog tartozni és így a román hatóságoknak az

volt a céljuk, hogy a Romániára jutó értékeket biztosítsák a gyulai román állampolgárok részére.

— De ha így áll a dolog, miért nem szállították vissza az ékszereket?
— Bizonyára azért, mert a román hatóságoknál a dolog feledésbe ment.

— De miért ment feledésbe? Hiszen ékszereket tűzmentes pénztárakban kell tartani, ott pedig folyton szem előtt vannak. Valószínű tehát, hogy nincsenek ilyen pénztárban.

— Miért nincsenek ilyen pénztárban?
— Bizonyára azért, mert nem csupán az ékszereket hozták el a román hatóságok, hanem egyidejűleg mindazokat az értékeket, papirokat, iratokat és más leltári tárgyakat is, amelyeket annak idején Gyuláról Budapestre szállítottak. Így tehát az ékszerek kétségtelenül ezekkel együtt vannak ládába csomagolva.

— Ha ládába vannak csomagolva, hol lehetnek?

— Bizonyára csak az illető hatóság padlásán, vagy pincéjében, mert különben már régen kinyitották volna a ládákat és a pénztárba helyezték volna. Minthogy pedig nagyobb súlyú tárgyakat inkább a pincébe, mint a padlásra szoktak helyezni, világos, hogy a ládák az illető hatóság pincéjében vannak és nem tud róluk senki.

— De melyik hatóság pincéjében?

— Csak a Magyarországhoz egészen közeleső

városok hatóságainak pinceiben lehetnek, mert azok a tisztviselők, akik a ládákat behozták, bizonyára igyekeztek azoktól és reájuk háramló felelősségtől mielőbb szabadulni. Átadták tehát a ládákat a legelső román hatóságnak, melyhez Budapestről jövet érkeztek. Ez a hatóság tehát vagy Nagyváradon, vagy Aradon van. Minthogy pedig 1919-ben a nagyobb közlekedés Aradon át történt, a ládák valamelyik aradi hatóságnál vannak.

— Melyik aradi hatóságnál?
— Világos, hogy a pénzügyigazgatásnál, mert az hivatott arra, hogy értékeket megőrizzen.

A diadalmas epilógus
És mikor dr. L. I. idáig eljutott, felkelt és kijelentette, hogy az ékszerek az aradi pénzügyigazgatóság pincéjében vannak sok más tárggyal együtt ládába csomagolva.

Másnap az ügyvéd és a földbirtokos leutaztak Aradra és mit sem sejtő pénzügyigazgató előtt kijelentették, hogy a pincében a ládáknak kell lenni, amelyekben a keresett ékszerek vannak. Lementek a pincébe és ott hat ládát találtak, melyekből az ékszerek hiánytalanul előkerültek. Egyes tárgyak hiányoztak ugyan, de ezekről megállapították, hogy még a szovjet helyi hatalmasságai súlyosztották el, amit bizonyít az is, hogy a direktóriumok eredeti csomagolása érintetlen volt.

Az értékeket Románia néhány nappal ezelőtt már ki is szolgáltatta Magyarországnak. (m. i.)

Hajózható csatornával kötik össze Bukarestet a Dunával

Egy amerikai konzorcium szenzációs ajánlata. A főváros elvben elfogadta az amerikaiak propozícióját

(Bucuresti Bukarest, augusztus 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukarest város tanácsa néhány nap óta igen fontos tanácskozásokat folytat egy amerikai pénzcsoporttal, amely hatalmas tőkét akar invesztálni a főváros fejlesztését szolgáló munkálatokba. A tárgyalásokat a „The American-European Utilities Comp“ nevében Berton mérnök, a főváros képviselőjében pedig Berceanu első alpolgármester vezetik. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy az amerikai konzorcium a most megszavazott energia-törvény szellemében hajózható kanális-al akarja összekötni a fővárost a Dunával.

Az amerikai csoport már régebben kiküldte szakértőjét Romániába, aki megállapította, hogy a terv realizálható és óriási fejlődési perspektívát jelent Bukarestnek. Az amerikai konzorcium ebbe a vállalkozásba körülbelül másfélmilliárd lejt szándékszik invesztálni és hajlandó eleget tenni a kommercializációs törvény összes paragrafusainak, azaz a részvénytársaság tőkéjének ötvenöt százalékát

román részvényesekkel lejegyeztetni és román többségű felügyelőbizottságot összeállítani.

Ezzel a tervvel egyidejűleg az amerikai konzorcium ajánlatot tett a fővárosnak, hogy a kanális vízi energiáinak felhasználásával nyert évi kb. 40 millió kilowatt elektromos áramot a főváros rendelkezésére bocsátja.

Az amerikai konzorcium az áramot az első öt évben 7 aranycentimes egységárban, a többi években fokozatosan csökkenőleg 4 aranycentimes egységárban bocsátaná a főváros rendelkezésére. Hogy a főváros ezt a nagymennyiségű elektromos áramot el is tudja fogyasztani, a konzorcium 300 millió kölcsönt ajánlott fel, amely elegendő volna arra, hogy egész Bukarestet elektrizálja.

Bukarest város tanácsa különböző feltételekkel hajlandó elfogadni az amerikaiak ajánlatát. A megbízottak között a tárgyalások a legkomolyabb mederben haladnak és valószínűleg eredményesen fognak befejeződni.

Görögország csapatokat vont össze a bolgár határon

A görög hadügyminisztérium váratlanul száz ezer fegyvert rendelt. Rómaól. Bulgária a nagyhatalmak közbelépését kéri

(Athén, augusztus 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napokban a görög kormány több olyan intézkedést rendelt el, amely arra enged következtetni, hogy Görögország titokban háborút készít elő. A római görög nagykövet a napokban utasítást kapott a kormánytól, hogy az egyik olasz gépgyárban száz ezer kézifegyvert rendeljen meg, egyidejűleg pedig a tüzérségi felszerelések kiegészítéséről is gondoskodjék. Ezzel párhuzamosan több hadtest a bolgár határra vonult és ott rendes harcra való felkészülést végzett. A kormány háborús készülődései a lakosság körében nagy megdöbbenést keltettek. Az athéni bolgár követ éber figyelemmel kíséri az eseményeket és rendszeres jelentéseket küld kormányának. Hír szerint a bolgárkormány már értesítette is a nagyhatalmakat Görögország háborús szándékairól és kérte, hogy az esetleges konfliktust akadályozzák meg. A szófia „Slovo“ ma ideérkezett száma optimistikusan ír a helyzetről és annak a reményének ad kifejezést, hogy Görögország az utolsó pillanatban megfontolja a dolgot és nem fog egy kétes kimenetelű háborús kalandba bocsátkozni.

A görög-bolgár konfliktus már régóta húzódik. Egyik fő oka az állandó ellenségeskedésnek az a bánásmód, amelyben ez a két állam kölcsönösen részesíti a területükön élő bolgár, illetve görög kisebbségeket. A határon majdnem állandóan vannak villongások és a régi

komitácsi rablógazdálkodás még ma is éppen úgy dúl, mint a világháború legvéresebb esztendeiben. A nagyhatalmak, hír szerint, ezuttal komoly közbelépésre készülnek és végleg rendezni akarják a görög-bolgár viszonyt.

Athén augusztus 7. Az alko mányt előkészítő parlamenti bizottság a nők választójogát a hároméves korhatárhoz és az irni olvasás tudáshoz kötötte.

Szofia, augusztus 6. Politikai körökben tovább tartja magát a hír a Cankov kormány újjalakításáról, vagy teljes megbuktatásáról. Az átalakulás természetéről különbözőek a vélemények. A jelenlegi kormánytöbbség egy része azon az állásponton van, hogy a kormánynak egyes tagjai váljanak csak ki és azok tárcáit a mostani kormánytöbbségből kiválasztandó képviselők vegyék át. A kormánypárt más politikusi viszont a Cankov-kormány végleges visszalépése mellett foglalnak állást és azt akarják, hogy a demokratikus antantnak nevezett csoport vezetője Liaptschev vegye át a miniszterelnökséget. Az ellenzék részéről kijelentették, hogy a gyökeres politikai változás elkerülhetetlen. A nemzeti koncentráció kabinetjét kell létrehozni még pedig Malinovans, a demokraták vezetőjének elnöklete alatt, a mérsékelt agráriusok bevonásával. A mérsékelt ellenzékiek egyelőre tekintettel arra, hogy ma nagy nehézségek tolnak egy gyökeres változtatás elé, beérnek avval is, hogy Liaptschev vegye át a kormányt és a kibékülést készítse el Bulgáriában.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mai naptár

1860 augusztus 17-én, az angol parlament egy jelentéktelennek látszó törvényt hozott. A parlamenti ellenzék kötelességszerű tiltakozása a parlamenti többség minden szennvedély nélkül való állásfoglalása

Péntek

5685. Ab 17.
1925. augusztus 7.

után kimondották, hogy a képviselők, valamint az állami hivatalnokok esküjének szövegét, amelyet tisztségük elfoglalása előtt tenni kötelesek, megváltoztatják, illetve annak egyik lényeges részét törlik. Az eskütörvény indoklása, minden hangos hatáskeltés nélkül megállapította azt is,

hogy ez a változtatás az angolszás zsidóság érdekében történt. És megállapította azt is, hogy ezzel az esküváltoztatással az angolszás zsidóság polgári egyenjogúsága teljessé vált. Csattanóan jellemző volt ez az angol néplélekre, az angol és a zsidó nép közötti viszonyra és a zsidóság helyzetére Angliában.

Angolszásban a zsidóságnak, — egyes szomorú, de rövid időközöket kivéve, — mindig kivételes helyzete volt. Amikor Európa egész területén, a legsötétebb reakció dühöngött, amikor a zsidók gettókba szorított sárgafoltos páriái voltak az emberiségnek, ugyanakkor a Brit sziget zsidósága teljes testi és vagyónbiztonságban élt. A polgári jogokból mindenesetre ki voltak zárva. De ez sem úgy, mint Európa, minden más országában, ahol törvények és rendeletek pozitív formában mondták ki, hogy a zsidó csak megtört elem, akinek ezért a megtört ségért ezer és egy különböző túrelmi adót kell fizetnie, ellenben mindennemű polgári jogtól és szabadságtól el van tiltva. Az ujkori Angliában ilyen törvény nem volt, aminthogy az állami intézményes antiszemitizmus is ismeretlen fogalom volt az angol földön. De volt egy negatív formája a zsidóság részleges jogfosztottságának. Az angol állam hivatalnokai tisztségük elfoglalása előtt esküt voltak kötelesek tenni „a valódi és igaz keresztény hit szerint“. Az esküszövegnek ez a kitétele, amely egyébként egyaránt sujtott minden nem protestáns angolt, tehát a katolikus irket is, megakadályozta a zsidókat abban, hogy bármiféle közhivatalt, vagy állami tisztséget tölthessenek be.

A francia forradalom nagy emancipációs mozgalmi nem értek el Angliáig, de érintetlenül hagyta ezt az országot a Napoleoni idők után bekövetkezett általános európai reakció is. És az, amit a francia forradalom, majd később a 48-as forradalmak szenvedélyes viharok között, hangos jelszavakkal, de félig és még úgy is rosszul, mert feltételekhez kötötten csinált meg: a zsidó nép emancipációját az angol parlament egyetlen tollvonással életbe léptette: a hivatalos esküformából törülte a „valódi és igaz keresztény hit szerint“ kitélt. 1860 augusztus 7-én történt ez. g. j.

— Az olasz király nővére elutazott Bukarestből. Bukarestből jelentik: Orstai hercegnő, az olasz király nővére tegnap elutazott a fővárosból. A hercegnő Károly trónörökös kíséretében megtekintette a fővárost, amelynek fejlődése és szépsége megnyerte tetszését.

— Szeptember elsejéig kell beadni a tanárok áthelyezési kéréseit. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium hivatalosan közli, hogy a tanárok és tanítók áthelyezési iránti kérvényüket legkésőbb szeptember elsejéig kell beadniok. Az aztán beérkezett kérvényeket nem veszik tekintetbe.

— A budapesti katonai missziót ismét felültették. Budapestről jelentik: Az antant katonai bizottsága ma délelőtt telefonált a rendőrségre, hogy küldjenek detektíveket a citadellába induló antantmisszió megvédésére. Néhány nappal ezelőtt ugyanis feljelentés érkezett a bizottsághoz,

hogy a citadella hogy Szombathely ság tagjait, nem indolni. A telef bizottság visszar közben arról ért szülő feljelentés okból maradt el kutatás is.

— Tovább viselők sztrájt tisztviselők sztrájt Generale kivétel a munka. A ba mert mozgalmuk

— Csökke számát. Berli tések szerint a hogy a hadser százalékkal cső

— Halálos nostori-uton. halálos automotori-uti 100. sz nagyobb és eg Ekkor robogot számu autóbuss lépésnyire leh ilyenformán n mas kocsi elüt aki azonnal m ditő szerencsét lenség szinhely a kisfiu halálá ség bevezette mek személyaz

— Ember német határon nap óta olyan berg lakosságá emlékeztetnek idők ausztriai hatóságok hosszlovák állam szágban politil el és aki ezidő napokban felt aki a keresett deklődött, maj érintkezésbe és valamilyen ün csalja az üldöz ték volna Ném belement az er szlovák rendőrs jelölt határrész körül. A rablá ben kellett vő ban tényleg m átvegye, ekko körülfozták és megköztözték. bilincseket és töltött revolve hogy Wegbro szász titkosrei sérletét nem hivatkozott. szlovák törvé büntényeknek töztatta és b szék fogházak

— Eltűnt ből jelentik: J tasát az orosz kisült botrány ség hiráda vétele ntán az sem érkezett r mögött büntér

— Tome támadta e lentik: A vla nevé egyén fe tesek az elmu ták őt és csal tottak. A felj Alexandria kő telefonpózna a hogy a pózná ban az utmen Az utasok elő szembenlevő á rozzák. Tűzhá támadók meg

hogy a citadellában fegyvereket rejtgetnek. Mint-hogy Szombathelyen legutóbb inzultáltak a bizottság tagjait, nem mertek többé kíséret nélkül elindulni. A telefonálás után azonban pár perccel a bizottság visszarendelte a detektíveket, mert időközben arról értesült, hogy a fegyverrejtegetésről szóló feljelentés — ugratás volt. Ugyanebből az okból maradt el a Miskolcon tervezett fegyverkutató is.

Továbbterjed a párisi banktisztviselők sztrájkja. Párisból jelentik: A banktisztviselők sztrájkja tovább terjed. A Societe Generale kivételével az összes intézetekben szünetel a munka. A bankhivatalnokok rendkívül kitartóak, mert mozgalmukat a munkások is támogatják.

Csökkentik a holland hadsereg létszámát. Berlinből jelentik: Amsterdami jelentések szerint az új holland kormány elhatározta, hogy a hadsereg és a flotta létszámát negyven százalékkal csökkenteni fogja.

Halálos automobil elgázolás a Monostori-uton. Ma délelőtt a Monostori-uton halálos automobil elgázolás történt. A Monostori-uti 100. számú ház előtt az uttesten egy nagyobb és egy kisebb gyermek akart átmenni. Ekkor robogott a vármegyeháza felé a 67-es számú autóbusz. A gyermekek körülbelül két lépésnyire lehettek az autóbustól, amelyet ilyenformán nem sikerült megállítani. A hatalmas kocsit elütötte a 3 év körüli fiúgyermek, aki azonnal meghalt. Társa elfutott a megrendítő szerencsétlenség színhelyéről. A szerencsétlenség színhelyére kiszállott mentők már csak a kisfiu halálát tudták konstatálni. A rendőrség bevezette a nyomozást a szerencsétlen gyermek személyazonosságának megállapítására.

Emberrablási kísérlet a csehszlovák-német határon. Prágából jelentik: Néhány nap óta olyan eset tartja izgalomban Reichenberg lakosságát, amelyek körülményei erősen emlékeztetnek a magyarországi kommun utáni idők ausztriai emberrablásaira. A németországi hatóságok hosszabb idő óta keresnek egy csehszlovák állampolgárt, aki állítólag Németországban politikai bűncselekményeket követett el és aki ezidő szerint Reichenbergben lakik. A napokban feltűnt Reichenbergben egy férfi, aki a keresett politikai bűnös lakása után érdeklődött, majd az illető szomszédjával lépett érintkezésbe és nagyobb összeget ígért neki, ha valamilyen ürügy alatt a cseh-német határra csalja az üldözöttet, ahonnan erőszakkal átvitték volna Németországba. A szomszéd látszólag belement az emberrablásba, de értesítette a csehszlovák rendőrséget a meghatározott napon a megjelölt határrészt polgári ruhás rendőrök zárták körül. A rablásnak a Neisse mellett Hardeggben kellett volna végbemenni. A megjelölt órában tényleg megjelent az idegen, hogy áldozatát átvegye, ekkor azonban a polgári ruhás rendőrök körülfogták és mielőtt mozdulni tudna, megkötözték. Megmozgásánál zsebében acélbilincseket és lábbéklyót találtak, amelyet élesre töltött revolver egészített ki. Udevelelől kitűnt, hogy Wegbrod Frigyesnek hívják és a drezdai szász titkosrendőrség tagja. Az emberrablás kísérletét nem is tagadta és hivatali kötelességére hivatkozott. Minthogy az emberrablás a csehszlovák törvények szerint egyike a legsúlyosabb bűntényeknek, Wegbrodot a rendőrség letartóztatta és bekísérte a reichenbergi törvényszék fogházába.

Eltűnt egy bécsi szovjetattasé. Bécsből jelentik: Jaroslavszy volt bécsi katonai attasé az orosz tanácskormány június hó végén több kísült botránya miatt visszahívta. Az orosz követ-ség híradása szerint Jaroslavszy a rendelkezés vétele után azonnal hazatért, de a mai napig sem érkezett meg Moszkvába. A titokzatos eltűnés mögött büntényt sejtnek.

Tomescu és Munteanu bandája megtámadta egy autó utasait? Bukarestből jelentik: A vlascai ügyészségnél egy Gh. Vecaru nevű egyén feljelentést tett, hogy ismeretlen tettesek az elmúlt éjjel revolverlövéssekkel megtámadták őt és családját, amikor autójával hazafelé tartott. A feljelentésben előadja, hogy a Bukarest—Alexandria közötti országúton az autó utját egy telefonpózna állotta el. Az autó utasai lezártak, hogy a póznát eltávolítsák az utvonalból. Ekkor azonban az utasok a póznából lövéseket adtak le rájuk. Az utasok először az autó mögé, aztán pedig a szembelevő árokba fordultak, hogy a támadást parirozzák. Tűzharc keletkezett közöttük, végül is a támadók megfutottak. A titokzatos támadás

Anglia évi huszmillió frankot követel Franciaországtól

London, augusztus 6. Churchill pénzügyminiszter kijelentette az alsóházban, hogy a kormány elérkezettnek látja az időt arra, hogy Franciaországgal a háborus adósságok ügyében a lehető legsürgősebben megegyezzen. Politikai körök szerint Churchill évente huszmillió frankot követel Franciaországtól. A pénzügyminiszter követelése miatt a viszony a francia és az angol kormány között váratlanul elhidegült.

Abd el Krim különbékét köt a spanyolokkal A rifek megkezdték nagy offenzívájukat

(Páris, augusztus 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tetuanból érkező hírek szerint Abd el Krim megkezdte nagy offenzíváját. Több irányban előretört és husz kilométerrel közeledett Fezhez. A helyzetet súlyosítja az a körülmény, hogy Abd el Krim állítólag különbékétárgyalásokat kezdett a spanyolokkal. A rif felkelővezérnek az a célja, hogy a spanyolokat elválasztja a franciáktól és megegyezik velük. Amennyiben ez sikerül, a franciák teljesen magukra maradnak és a francia csapatok katasztrófális helyzetbe jutnak. A francia fővárosban a tetuan hírek miatt lázas izgalom uralkodik. A lapok, hogy a lakosságot megnyugtassák, különkiadásban közlik Painlevé miniszterelnök beszédét, amelyet ma délelőtt Autunban tartott a marokkói helyzetről. Hangsúlyozta, hogy Marokkót vagy megvédik a franciák, vagy pedig elvesztik egész Északafrikát. Amennyiben az utóbbi eset következne be — mondotta a miniszterelnök — ez annyit jelentene, hogy a francia gyarmati hatalomnak örökre vége van. Painlevé kérde a lakosságot, kinek van elég ereje ahhoz, hogy egy ilyen súlyos veszteségért a felelősséget vállalja. Beszédét azzal fejezte be, hogy bizik a francia csapatok végső győzelmében és reméli, hogy októberre sikerül Marokkóban teljesen rendet teremteni.

ügyében megindították a vizsgálatot. A nyomozóknak az a véleményük, hogy Tomescu és Munteanu bandájából valók voltak a támadók.

Álarcos rablók lemészároltak egy családot. Belgrádból jelentik: A Kragujevac melletti Natalinci községben éjjel tizenegy óraker ismeretlen emberek kopogtattak Dimitrievics Koszta gazda kapuján. A gazda gimnáziumi tanár fia nyitott ajtót, aki ép aznap érkezett haza nyári vakációra. Amint ajtót nyitott, súlyos bárdal úgy fején vágta, hogy összezúzott koponyával holtan bukkott a földre. A zajra elősietett édesanyja, akit a lépcsőházban négy álarcos rabló összekötözött, száját betömtek és szemét lekötötték. A rablók a tanár áldott állapotban levő leányát is lelőtték és annak édesanyját, aki leánya után sietett ki a folyosóra. Az öreg Dimitri — látva a rablók véres munkáját — visszamenekült a lakásba és elrejtőzött. Szobáról-szobára bujkált, míg végre ráakadtak a rablók és őt is lelőtték. Megtalálták a rablók Dimitrievics tanárnak két és fél éves kisfiát is, őt azonban nem bántották. Ugyancsak életben hagyták a lépcsőn összekötözve fekvő öregasszonyt is. A rettenetes tömeggyilkosságot egy paraszember fedezte fel. A rablók a házban nagyértékű zsákmányt sejtettek, amelyet nem találtak és hiába oltottak ki anyyi emberéletet.

A csehszlovákiai árvíz megakasztotta a vasúti közlekedést. Pozsonyból jelentik: Az utóbbi idők gyakori esőzései következtében fellépő árvízveszedelem katasztrófális formákat öltött. A Vág északi folyása kiöntött és elöntötte a Zsolnáról Kiszucaujhelyre vezető országutat. Éjjel tizenegy óraker az árvíz magával ragadta a csakai vasúti hidat. Az oderbergi vonalon a vasúti forgalom teljesen szünetel. A kassa-prágai gyorsvonatnál az átszállás is lehetetlen és így a forgalmat egyelőre Trnecéntepléken és Brünnon keresztül bonyolítják le. Újabb jelentések szerint az árvízolyan nagy méreteket öltött, hogy az ostraukarvini villamosvasút forgalmát be kellett szüntetni. Mistek, Teschen és Troppau városok víz alatt állanak.

Dr. Bíró gyógyszerész átkötözött a Piata Unirii 6. szám alól a Piata Unirii 4 szám alá. (Mátyás Király-tér 4.)

Újabb részletek a tyihinai tüzről. Bukarestből jelentik: A tyihinai tüzzel kapcsolatban közlik, hogy a Suhariff kereskedő házában keletkezett. A tüzoltók azonnal a helyszínen voltak és elejét is lehetett volna venni a tűz továbbterjedésének, de nem volt víz és így a tüzoltók téletelen szél is keletkezett és így a tűz csakhamar 26 más házra is átterjedt. A szerencsétlenségnél halott áldozata is van, amennyiben Raicovszky földesgazda, amikor éppen menteni akarta állatállományát, odaégett az istállóba. A Kisenevből érkezett tüzoltóságnak fáradságos munka árán sikerült a további pusztításokat megakadályozni. Két tüzoltó súlyosan megsebesült.

Meghalt Tisza István utolsóelőtti merénylője. Newyorkból jelentik: Léka-Leitner János, aki a háboru végén a parlament üléséről távozó Tisza Istvánra rá akart löni, de akinek kezéből a revolvert Tisza sofförje az utolsó pilla-

nában kiütötte, a napokban itt váratlanul meghalt. Léka-Leitner a kommun összeomlása után Newyorkba menekült, ahol az „Előre“ című, Pogány József volt népbiztos által alapított kommunista lapnál dolgozott.

Mielőtt Palesztinába utazik, el ne felejtse elolvasni Ben Ami „Uj Palesztina“ című könyvét.

A marasesti ütközet évfordulója. Bukarestből jelentik: A marasesti ütközet évfordulója alkalmából Marasestiben nagy ünnepek voltak, melyen Károly trónörökös is jelen volt, a kormányt pedig Mardarescu hadügyminiszter képviselte. Mardarescu tábornok beszédet mondott, ismertette a nap jelentőségét. A katonai püspök ünnepi miséje után Károly trónörökös meglátogatta a volt hadszínteret és hősök temetőjét.

Megunta az életet egy humoros lap szerkesztője. Troppauból jelentik: Novatny Jaroslav, a Troppauban meglelen „Koltun“ humoros élclap szerkesztője, a Heidrich-parkban agyonlötötte magát. Hosszabb idő óta foglalkozott öngyilkossági szándékkal. Hátrahagyott leveleiből megállapították, hogy életuntáságot adta kezébe a fegyvert.

Megfagyott négy turista az Alpokban. Münchenből jelentik: Négy müncheni turista, Hugo Fenk, Fritz Schlapper, Karl Bogg és Christian Dreisser a Wilder Kaisernek nevezett alpesi csúcs megmászása közben hóviharba jutottak és megfagytak. Négy társukat, akik ugyanazon az uton voltak, sikerült megmenteni.

85 millió dollár nyereségre számít Amundsen. Newyorkból jelentik: Ellsworth sarkutazó, Amundsen társa, Newyorkba érkezett. A sajtó képviselőinek kijelentette, hogy Amundsen egy másik északsarki kirándulást tervez. A sarkutazásra repülőgépet nem alkalmas, mondotta. Sokkal célszerűbb volna a léghajó, csak az a kérdés, hogy nem költségesebb-e. A második északsarki utat is a Spitzpergákról teszi meg Amundsen régi, kipróbált személyzetével. Ellsworth reméli, hogy az első kirándulás filmjogának eladásából és az előadásokból nyolcvanöt millió dollárt vesznek be.

Véglegesen elhatározták a megye-beosztásokat. Bukarestből jelentik: Tegnap délután a belügyminisztériumban a közigazgatási törvény végrehajtóbizottsága plenáris ülést tartott, amelyen véglegesen megejtették a megye-beosztási munkálatokat. A határozatokat még nem hozták nyilvánosságra.

Fundatia Culturala „Principale Carol“
SZINKÖR-MOZGÓ
 Péntek, szombat, aug. 7 és 8-án:
A nők ellenségei
 Szenzációs premiár. Blasco Ibanez regénye után, 10 fejezetes, hatásm-salandráma. Főszerepben Lyona-l Barymore és Alma Hubens. Az események a világháboru alatt játszódnak orosz és francia országban. Csodálatos rendezés és páratlan hatású drámai jelenetek.
 Kiegészítő kép. A világháboru technikai csodái.
 Katonazene Előadás-ok kezdete **Katonazene** 8,7 és 9 óraker
 Vasárnap: Patt és Patschon

KÖZGAZDASÁG

Románia gabonaexportja az idén minimális lesz A külföldi piacokat elhódítják a szomszédos államok. A magas export- illeték teszi lehetetlenné a kivitelt

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Argus” jelentése szerint gabonakereskedelmi körökben általános az a vélemény, hogy dacára a belföldi kereskedők konkurenciájára révén már eddig is leestett gabonaáraknak, a belföldi buza ára még nem érte el azt az alacsony paritást, amelyen már a külföldi gabonaárak mozognak.

Ha a román kereskedő a helyi piacon a búzát a jelen árfolyamnál valamivel olcsóbb áron meg is veheti, mire ez az olcsóbb áron megvett gabona exportálásra kerül, a vám- és export-illetékek hozzáadásával már vagonként 108.000 lejes középárt fog elérni. Ez pedig magával hozza azt, hogy — miután a jugoszláv kormány nem ró a gabonára külön exportilletéket, — a jugoszláv gabonakereskedők a ro-

mániai piacokon erős konkurrenciát tudnak kifejteni. De a legsúlyosabb dolog az, hogy a magas román exportilleték miatt a külföld nem is érdeklődik a román gabona iránt, mert a búzát például Jugoszláviában 70.000 lejes áron tudják beszerezni ugyanazt az árut, melyet Romániából 108.000 lejes áron tud csak megkapni.

Mindebből — előreláthatólag az fog következni, hogy a túl magas exportilletékek miatt, Románia az idén csak a legminimálisabb kérések között fog tudni gabonát exportálni, holott Románia exportja mindezekig nagyjában gabonára és gabonafélékre támaszkodott. Előreláthatólag, tehát az idei gabonaexport elmaradása Románia egész gazdasági életét súlyos krízisbe fogja dönteni.

Augusztus 30-án lesznek a mezőgazdasági kamarai választások. Bukarestből jelentik: A „Lupta” tegnapi azon hírére, hogy a mezőgazdasági kamarai választásokat elhalasztják, a belügyminisztérium hivatalos közleményét tett közzé, mely szerint a hír a közölt formában nem felel meg a valóságnak. Tény, hogy a választásokat augusztus 25-ről elhalasztották 30-ára. Ez azonban semmiestire sem azért történt, mert a választói névjegyzékek elkészítésére nincsen elegendő idő, hanem azért, hogy a szavazó mezőgazdákat a nyári munkaidőben ne vonják el a munkától. 25-ike ugyanis keddre esik, az új terminus pedig vasárnapra, úgy, hogy az elhalasztás tisztán a választók érdekében történt.

Értekezlet a vasárnapi munkaszünet és a záróra kérdésében. A Sfátul Negustoresc elnöksége felkéri az összes fűszer-, csemege-, vegyes- és bodegás kereskedő kartársakat, hogy okvetlenül vegyenek részt a vasárnap délelőtt 9 órakor a Sfátul Str. Memorandului 6. sz. alatti helyiségében a vasárnapi munkaszünet és záróra-kérdésben tartandó értekezletén.

Pénzügyi körök a külföldi tőke behozataláért. Bukarestből jelentik: Pénzügyi körök foglalkoznak azzal a tervvel, hogy emlékiratot készítenek, melyben feltárják a jelenlegi nagy gazdasági krízist és azt el fogják juttatni a Franciaországban tartózkodó pénzügyminiszterhez, akit egyben kérni fognak, hogy a válságot megoldandó, tegye lehetővé a külföldi tőkének az országban való térhódítását.

Új földalatti kőolaj-vezeték Baicoi és Bukarest között. Bukarestből jelentik: A CFR legfőbb igazgatótanácsa a baicói petróleum-forrásoktól egész a Bukarest környékén lévő kőolajfinomító gyárákig egy 127 milliméteres csővezeték adott át közhasználatra. Ezen csővezeték nyersolajat szállítanak a bukaresti kőolajfinomítóba. A vezeték napi produktuma 60 vagon, úgy, hogy fedezi a fővárosi gyárak napi kőolajszükségletét. A jelenleg is működésben lévő többi baicói csővezeték pedig kizárólag a dunai kikötőkben lévő kőolajfinomítóknak fogják szolgáltatni a nyersolajat.

Műtrágyagyár Pozsonyban. Pozsonyból jelentik: A Dynamit-Nobel Rt. telepein az utóbbi időben rendkívüli rekonstrukciós munkálatok folytak s az üzem ma már olyan formában rendezkedett be, hogy ott műtrágya is előállítható. A gyártáshoz még ez évben hozzá is fognak.

Gazdasági szövetség alakul a Vajdaságban. Nagybecskerekéről jelentik: A Vajdaság területén működő kereskedő-, gyáros- és iparos-egyesületek tegnap délelőtt Ujvidéken konferenciát tartottak, amelyen Becskerekéről is több kiküldött vett részt. Az értekezleten elhatározták, hogy Szabadkára rövidesen kongresszust hívnak össze, amelyre hivatalosak lesznek az összes nagyobb közgazdasági egyesületek és a becskereki és ujvidéki kereskedelmi és iparkamara. A kongresszuson az adó-sérelmeket, az új vámtarifa folytán előálló helyzetet és a bánási közlekedés bajait tárgyalják

meg. Együttal megalakítják a vajdasági közgazdasági szövetséget, amelynek minden számottevő kereskedelmi, gyáripari és ipari testület a tagja lesz. Délután a kamarák kikapcsolásával az egyesületek kiküldöttjei tiltakozó gyűlésre ülnek össze, amelyen amint emelik fel szavukat, hogy az illetékes körök még mindig késlekednek az adóterhek egységesítésével.

Bukarest főváros köicsőne. Bukarestből jelentik: Az Aronovics bankárral folytatott kölcsöntárgyalások a főváros részére sikerrel jártak. Megállapodás jött létre a bankcsoporttal a kölcsönre és tegnap már a szerződés is aláírták.

A háboru előtti adósságok ügye. Bukarestből jelentik: A háboru előtti francia adósságok rendezése folyamatban van. A román érdekek képviselője a főbb pontokban meg egyezett egy francia, mint az olasz, angol és a svájci érdekek képviselőivel. Néhány napon belül a tárgyalások befejezést nyernek. A román érdekek képviselője, miután a fenti országok érdekeltségével megegyezett, elutazik Párisból Brüsszelbe, hogy a belga adósságok ügyét is rendezhesse.

TŐZSDE

Augusztus 6-án

A lej: Zürichben 265-00, Párisban 10 95, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. Az irányzat lanya. A hivatalos ünnep miatt kevés volt az üzletkötés. A délelőtti folyamán egy kevés élénkség mutatkozott ugyan, de az is ellanyhult délutánra. A következő jegyzések történetek:

Bécs 27-00—27-20, Prága 5-70—5-74, Budapest 260—365, Páris 9-15—9-25, Zürich 37-45—37-55, Newyork 192-00—193-00, London 937—940, Milánó 7-05—7-10.

Zürich. Zárlat: Berlin 122-63, Amsterdam 206-95, Newyork 515-00, London 2501-00, Páris 2420 00, Milánó 1875-00, Prága 1527-50, Budapest 72-47, Belgrád 927-50, Bukarest 265-00—265-00, Varsó 96-50, Bécs 72-45.

Bukarestben az ünnep miatt a tőzsdeforgalom szünetelt.

A nagy hőség, erős napsütés káros behatással vannak azok gyöngéd, hamvas arcbőrére. Kaiser Borax-szal való gyakori lemosások megóvják a bőrt ezen behatásoktól. Ezért vegyen ön is még ma eredeti Kaiser Borax-ot a piros skatulyában.

SPORT

A Hakoah befejezte nagyszerű turáját

Hakoah—Makkabi (Kovno) 7:0 (4:0). A turamérlege: 16 győzelem és 89:3 gólarány

Ausztria ezévi bajnoksapata befejezte északi turáját. Az eredeti tervtől eltérően 16 mérkőzést bonyolított le a csapat, valamennyit oly bámulatos fölényrel nyerve meg, amely szinte páratlan a futballsport történelmében. A 16 mérkőzésen elért 89:3 gólarány mindennél ékeesebben beszélő bizonyíték. Utolsó mérkőzését ugyancsak Kovnóban játszotta le a Hakoah litván főváros zsidó egyesülete a Makkabi ellen és azt egy „exhibitionsgame”-ben 7:0 (4:0) arányban győzte le. Häusler 4, Grünvald, Eisenhoffer és Wortmann 1—1 góllal járultak hozzá a kitünő zsidócsapat imponáló győzelméhez. A Hakoah a mérkőzés után hazautazott és kedd este megérkezett Bécsbe. A csapat hatalmas hívőtáborra ünnepélyes fogadtatásban részesítette a tura résztvevőit.

A Haggibbor uszói az országos bajnokságokban. A Haggibbor uszószaosztálya a szombaton délután a Stradon lebonyolításra kerülő országos uszóbajnokságokra a következő uszókat nevezte be: 100 m. gyorsuszás: Sachs I., Kövári. 200 m. gyorsuszás: Sachs I. 100 m. oldaluszás: Kövári. 100 m. hátuszás: Heller, Sachs I., Sámson. 200 m. melluszás: Fisch D., Seidner, Rubin, Köppich. 100 m. hölgyverseny: Bilker Ilus, Kende Lili, Rosenfeld Böske, Földes Márta. a) csapat: 3 x 50 m. vegyesstafféta: Fisch, Heller, Sachs I. b) csapat: Rubin, Sámson, Ciment, 3 x 50 m. sprintstafféta: Kövári, Sugár, Sachs I. Felkértemek úgy a fenti, valamint az összes ifjúsági uszók, hogy a trainingeken, amelyek csütörtöktől kezdve minden délnben 1—3 között lesznek megtatva a Stradon, okvetlenül jelenjenek meg. Azokat az uszókat, akik a trainingeket nem látogatják, a jövőheti kétnapos Félix-fürdői versenyre nem nevezi be az egyesület.

Németek olimpiásza Kölnben. A német futballszövetség a jövő év nyarán Kölnben atlétikai olimpiászt rendez, amelyen a versenyeit kiírása szerint a világ minden német polgára résztvehet.

Amzel utóda Stern Sámuel

ארטל. כשר

étterme

Oradea-Mare, Nagypiac-tér 7. sz.

Ujjonnan átalakítva és megújított megnyílt. Abonenseket, és megújított megnyílt. társas estélyeket, lakodalmak rendezését olcsón vállalom.

Ha művészi kivitelű társas- vagy házbutort, zongorát

akár venni, ne tevénytélje az utat Marosvásárhelyre és tekintes SZÉKELY és RÉTI ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermel, sztesiosok turatirakozásjeiteket legolcsóbban itt szerzethetik be

Kül
Lodz. DFC
TC Lodz 4:0
Bécs. Béc
válog. 2:1 (1
Meisl Hu
sportvezér, aki
van elismerve,
intrika miatt k
lattal, hogy len
viselt szövetség
Távózása rendk
futballsportot, a
lódése jórészben
köszönhető.

Zsidó spo
zsidó sport p
utóbbi időkb
Mig 1919-ben
száma 15 volt
klub működik
nagy hirn vet s
lembergi Hasmo
állanak Európa
labdarúgással fo
hanem tornával
ben sem mara
toktól. A leng
lebbi zsidó olim
fejlődésükről és

SZINH

Heti műs
Péntek, szon
hitü Blasco Ica
Vasárnap, h
vigjátéke, a Nev

M

Select-moz
8-án. Premier. S
arisz okrata nő
Mia My. Filmre

Urania-moz

8-án. Premier. J
egy angol lerd él
sovszky Ilona.

Apollo-moz

8-án. Premier. F
bohózat, 6 felv. F
tandája. Zigaretto
Groom.

N

E rovatban közz
nemü
Max József ur
Hajagen, barát
mederben Zucke
vább folytatódni.
Hitelezők hova
sbb be Max Józse

Autóveze
okleveles gépé
hely és vezetés
tési feltétellel.

„EX
auto garage,
Str. Lond

P
boro
A legjobb fém
má

Külföldi sporteredmények

Lodz. DFC. (Prága)—SC Lodz 0:0 (8:0), DFC—TC Lodz 4:0 (1:0).

Bécs. Bécs rendőrei válog.—Prága rendőrei válog. 2:1 (1:1).

Meisl Hugó lemond. A világhírű bécsi sportvezér, aki legraffinaltabb sport diplomatának van elismerve, — egy a háta mögött történt csunya intrika miatt komolyan foglalkozik azzal a gondolat... hogy lemond az osztrák futballszövetségben viselt szövetségi, kapitányi és főtűkari tisztségéről.

Zsidó sport Lengyelországban. A lengyel zsidó sport párhuzamosan a lengyel sporttal az utóbbi időkből óriási fejlődésen ment keresztül. Míg 1919-ben a lengyelországi zsidó sportklubok száma 15 volt, addig ma közel 100 zsidó sportklub működik Lengyelországban.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor a Szinkör-mozgóban

Péntek, szombat: A nők ellensége. A világhírű Blasco Ibañez regénye filmre feldolgozva.

Vasárnap, hétfő: Patt és Patáchon legújabb vigjátéka, a Nevető örökösök.

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Péntek, szombat, aug. 7 és 8-án. Premier. S-bárónő. Romantikus dráma egy orosz oknata nő kalandjától, 8 felv. Főszerepber: Mia May. Filmbre rendezte Joe May.

Urania-mozgó. Péntek, szombat, aug. 7 és 8-án. Premier. Játék a sorssal. Szenzációs dráma, egy angol lord életéből, 5 felv. Főszerepben Mattyasovszky Ilona.

Apollo-mozgó. Péntek, szombat, aug. 7 és 8-án. Premier. Három excentrikus amerikai filmbohózat, 6 felv. Főszerepben: Zigotto, a fekete kéz tandája. Zigotto és a sárka veszedelm. Zigotto Groom.

NYILTTÉR

E rovatban közöltekért a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

Max József ur a Max és Zucke mandel cégből Hagen, barátságos uton kilépett. A cég a régi mederben Zucke mandel S-muel név alatt fog tovább folytatódni.

Hitelezők követelésüket 14 napon belül jelentésbe Max József urnak, Bajesden.

Max József, Zuckerman del Sámuel.

Autóvezetőnek bá kitöltésére... okleveles gépészmérnök vezetése mellett. Műhely és vezetési gyakorlati órák kedvező fizetési feltétellel. Telefon 10-42.

„Express“

auto garage, bérantó vállalat és javító műhely Str. Londrei (Hosszu) 26. Cluj

Kérjen mindenütt

Pierre borotva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legtökéletesebb gyártmány. Garantált minőség. 1800

Olajmalmosok figyelmébe!

Az augusztus 1-én megnyit aradi árumintavásáron saját pavillonunkban mutatjuk be két évtizedes tapasztalataink alapján készített és a gyakorlatban kitűnően bevált

nővényolajgyártási gépeinket,

melyre az érdeklődőket ezennel van szerencsénk meghívni.

Princz testvérek vasöntöde és gépgyár r.-t. Szatmár.

A kiállításra utazók 75%-os vasúti díjkedvezményben részesülnek. — A kiállítás tartama: augusztus 1-től augusztus 15-ig.

Uj cikoria-esomagokat

szintén piros papírba göngyölve ujabban erősen felbecsülnék és olcsóbban ajánlanak. Ne hagyja magát megtevesztetni... Csak a valódi Franck-ot fogadja el, melynek címkéjén rajta áll az ismert kávédaráló, valamint a Franck Henrik Fiai cégjelzés. A valódi Franck* a legismertebb kávépótlék és az is marad.

* kávédarálóval

נעדהרמטע יידישע הויזפרווא!

ביטמע פערלאנגען זיא ביים געוועלבער נור

בעקקאפפעע

דען נור דיעזער איזט פערלאסליך כשר אונד פאן פארזיגליכע קוואליטעט

יעדע אנדערע צוגארע וויזען זיא מיט דען ווארטען צוריק — איד קויפט נור בעקקאפפעע

ווייל דיעזער יידישעם פאבריקאט איזט אונד איד אינטערשטימטע מינע גרויבענס

ביידער!

Csakis ezen dobozok jelzéssel ellátott tartalmazzák a valódi béke- BECK- JAVITOTT BECK- KÁVÉT

Ahol nagy kereskedőnél nem kapható, oda küldünk kiskereskedőknél és megafogyasztóknak postacsomagot. Kérjen árjegyzéket.

Kilakoltatásom miatt STERNBERG összes perzsaszőnyegeimet, egész új zongoráimat um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stingl stb. Részletre is. Oradea-Mare, Bul. B. Ferd. 14.

Zsidó irodalom

Gizskalay: Uj profeciák 85
A titok 15
Támár 70
Goldschmidt: Egy zsidósors 140
Jönni fog még .. 120
Csirikov: A zsidók (Dráma) 25
Raab: Mayer Litvák unokája 52
Müller: A cionizmus ABC-je 20
Dr. Richtmann: Orthodoxia és cionizmus 30
Dr. Simon: Hova vezet a zsidók útja 35
BEN AMI: Uj Palestina 100
Schnitzler: Elza kisasszony (Egy zsidóleány története) 132
P. Benoit: A táncosnő (Egy zsidó leány regénye) 132
Lacratelle: Silbermann (Egy zsidófiu története) 80
Zangwill: Az üvegcsiszoló 55
Schalom Asch: Fialatok 55
Ujvári: A cédrusfa Aaliaja 30
Bernstein: A cionizmus 55
Herzl: Zsidó állam (Dr. Schönfeld fordítása) 55
Frigyes: A zsidók természetrajza .. 45
Nordau: Dr. Kohn 45
Szabolcsi Lajos: Csillag fia 110
Herzl: Zsidó állam 30
Sokolov: Uj zsidó 15
Agnon: A meggörbödött kiegyenesedik 35
Biró: A zsidók útja 50

63—1925

Pályázati hirdelmény

Az alulírott or. h. iv. hitv. elemi iskolájában, elhalálkozás folytán megüresedett tanítói állásra pályázat hirdettetik.

Ezen állásra felyamodhatnak okleveles tanerők, kik a román nyelvet tökéletesen bírják. Nős pályázóknak a hitv. lakást biztosít Fizetés megegyezés szeriat, Román nyelvi tudást család állapottól és eddigi szolgálattól igazoló okmányokkal felszerelt kérvények t. évi aug. hó 20 ig elantitt i-kolasz ki elnökhöz küldendők.

Simleul Silvaniei, aug. 3 án. Szilágyi Dezső, igazgató. Dr. Sámuel Vilmos, iksz. elnök.

Gabella-jegyek tekerosekben, Rávész E nő nyomdauzemében Targu-Mures, megrendelhetők.

Hölgyeim! Filc kalapujdonságok órtási választékban 350 lei minden formában. Régi filckalapokat 48 óra alatt formál és alakít az

„IDEAL“ kalapszalón, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya-áruházal szemben).

Tennisz nadrág,

luster sacco, vászon ruhák

Neumann M.

Cluj, Plata Uniril No 14.

Manométereket és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal GÁSPÁR műszerész, Arad Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.)

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarországi közlésnél egy sorban vastagabb betűvel 5 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej. Állásajánlatoknak 30% kedvezményt nyújtunk. Hirdetéseket díjazásig visszafizetjük.

Nagy háztartásba, kósért főzni tudó perfekt

szakácsnő

kerestetik. Özv. Seigerné — Déva.

Férjhez adnám leányomat ho ománnyal és kegyelgyével, intelligens fiataloshoz, kit üzlettemhez társul vennék Michael Gross, bu' orraktár, Reghinul Sasesc. 9615

Üzletberendezés teljesen új nagyobb vegyeskereskedés vagy drogeria részére alkalmas — eladó. Érdeklődni: Schuller, szállító, Bisuita. 9618

Ügyeljen a címre!

Oradea-Mare, Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 19.

Berkovitsné

שטר נדונה vendéglőjét káthetlyéggel kibővítette. Ismert elsőrendű konyha. Mérsékelt árak!

Nagyváradon, a piac közelében belvárosi bevezetett fűszerüzlet. több hasznos: hajtó mellékkel, néhány százezer lejese tökebefektetéssel és aktív közreműködéssel társat keres. Ajánlatok B. A. jellegűre a kiadóba küldendők. 9623

Figyelem!

ארטי כשר életterem.

Özv. Grosz Adolfné, Oradea Mare, Str. Nicolai Jorga 10 (Zöldfa-utca) az udvarban. Lakodalmak és abonensek rendezését vállalja. Izletes konyha. Olcsó árak.

Intelligens fiatal ember gyakornoknak felvételük, Schmidt és Wohl épülettervezési cégénél. 9621

Bőröndösök!

Bőrdiszárak, kofferzárak, fogantyúk részben, nikkelezve, a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig bármilyen mennyiségben és nagy választékban megrendelhető a Tipografia

Fraternitásnál, Cluj, Str. Baron L. Pop No 10.

A marosvásárhelyi zsidó hitközség a nyugdíjseparatőrök egy részére és egy részük elcímádkozót keres a kiségitő imaház részére. Jóhangy pályázók küldjék be ajánlatukat augusztus 25-ig a hitközség címére Str. Gen. Grigorescu 22 9620

Nyomdák!

Prima bécsi hengeranyag és pótanvag, kilója 160 lej.

Kapható a „Fraternitas” nyomdában, Cluj, Str. Baron L. Pop No 10.

Elegánsan berendezett butorozott szoba, kóser kosztal kiadó két fiatal embernek, Főter közelében. Cim a kiadóban.

Naponta friss bivalytej kapható, házhoz szállítva is. Schwartzné, Rudolf-ut 26.

Barzol

Fierarie Vasúzet

Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13.

Telefon 1049

Elegáns szoba két uriember részére, kóser ellátással kiadó. Cim a kiadóban.

Zongora

uj, használt, javítás hangolás, szállítás

Triska I.

zongorarakar Cluj, Str. Saguna 14. Telefon 19.

Zongoraszekek kaphatók

Attila-utca végén, két ön telken, modern két szoba konyha, fürdőszoba, előszoba és mellékhelységek, szeptembri beköltözéssel kiadó. Két évi bér, összesen ötvenötezer lej előre fizetendő. Cim a kiadóban.

Olesó könyvek

Kaphatók az Uj Kelet könyvszdtályában.

Table listing authors and book titles: Welis: A gémántesináló, B. Tristan: Államtitkok, Dickens: Vázlatok, Tóth Béla: Török történelmi, Lengyel elbeszélők, Carlyle: A gyémánt nyaklánc, Turgenev: A diadalmas szerelem, Zangwil: A matrásir, Korlenko: A makár álma, Philippe: Perdrix Apó, Stacpovle: Csendes moesarak, Kuprin: Ribnykov kapitány, Musset: Az éjszakák, France: Elbeszélések, Arcubasev: A demon, Maupassant: Péter és János, Pain: Lélekesere, Bársony: Szól a puszka, Karinthy: Legenda, Erdélyi szász népmesék, Román népmesék

Hebrew text advertisement for a book or publication, including the title 'קאנקור' and a decorative border.

XIV. Zionisten-Kongress Wien, August 1925. Am 18. August d. J. wird in Wien der XIV. Zionisten-Kongress eröffnet. Die Protokolle dieses Kongresses sind Dokumente, die über den Tag hinaus Gewicht und Bedeutung erhalten werden. Die Kongress-Zeitung das Organ des XIV. Zionisten-Kongresses wird ab 18. August bis Kongressende in Wien erscheinen und das offizielle Protokoll bringen. „WIENER MORGENZEITUNG“ das jüdische Weltblatt grossen Stils wird während der Kongresszeit, bedeutend erweitert, Kommentare zu den öffentlichen Verhandlungen bringen, eingehende Interviews der führenden Persönlichkeiten veröffentlichen und durch reiches Bildermaterial, mit welchem der textl. Teil begleitet wird, einen Spiegel des zionist Weltbildes darstellen. Eröffnungs-Festnummer in einem Umfange von ungefähr 80 Seiten mit Beiträgen aller führenden Männer der jüdischen Politik, Wissenschaft und Dichtung und bisher unveröffentlichten Illustrationen aus der zionist. Bewegung und aus Erez Israel. Bezugsbedingungen: 1. Das kombinierte Abonnement (offizielle Kongress-Zeitung und „Wiener Morgenzeitung“) kostet L. 240.— 2. Die Eröffnungs-Festnummer, die separat bezahlt werden muss L. 20.— Mit der Bestellung ist gleichzeitig die entfallende Bezugsgebühr zu entrichten, da die Auslieferung nur nach Einlagen des Betrages erfolgen kann. Bestellungen sind zu richten an die „Pallas“ Zeitungs-bureau, Cluj, Str. I. Rațiu - A)

Kimutatás

a Marpa Lanefes (Kó házi betegekét élelmező) egyesületnek 1925 évi július havi működéséről. Kiosztott ebédtek száma 1226 adag. Kiosztott tej mennyiség 107 liter. Kiosztott bor mennyiség 14 liter. — reggeli, — vacsora. Bevételek: Tagdíjak 15 815 lej. Betegek hozzájárulása 875 lej. Templomi és egyéb hozzájárulások 1200 lej. Ebédtek megváltások 2044 lej. Adományok 1300 lej. Tartalékalaptól (e havi többletkiadás) 162 lej. Összesen 21,396 lej. — Kiadások: Ételhordásért 4538 lej. Igazgatási költségek 3800 lej. Jutalékokra 2968 lej. Konyhai kiadások 468 lej. Tejszámla városi betegkuk (62 liter) 558 lej. Segélyek városi betegkuk 3040 lej. Fűzésre 5501 lej. Egyéb kiadások 523 lej. — Összesen 21,396 lej. Mózes Elek titkár. Neumann Mórúé elnök.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„RASOL IDEAL“

borotváló por amely az ország legrégebbi gyártmánya, mely most újonnan átprapárlva az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána.

Övadjunk az Ártalmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL“ felírás valódi.

Reszling József fodrász Cluj, Catea Reg. Ferdinand 30.

Szerkesztőség hivatal és ny... Cluj-Kolozsvár, Str. Pop. (Brassai-utca) Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal 35. N. Sz. — Kéziratok kizárólag szerkesztőséghez küldendők. Kéziratok adunk vissza

1925 augusztus

Csak aki utazott, csak aki gyógyos macedón állomáson, csak belgrádi expressz remén, csak aki már a komitációnál kor arról érkezik déli részén zavart ber nem oson m... tén, a mezők öv... neken, sehol az az éjszakában, s... ben annyi feygy... nyit, sehol ne... tosan a léptek... súlyedő földnyel... száj nyulik bele... pant régi romant... ezen a vidéken, ... tes, mint csak a... legnyughatatlan... arcek és a legsu... sebb állkapcsok... lábszárak és a leg... Szakadatlanul vo... ezek a déli er... iszonyu végzet sz... Kalózok, csempész... komposok, bandaf... és rémiti a sima... fonák emberek, ... laknak. Es ebből... tos tömegből ime... politikai rezervoár... Ez a gyönyör... francia bölcsező a... nevezett el, az ok... tudomány, amely... letesebb, legérthe... nyult a legmélyeb... latok feneketlen... rendű ösztönöket... zanságával. Aki... láthatja, hogy a... huzamosan egy k... folyik, amelynek... fejlődés szempont... lentősége van, m... tághorizontu an... nak. A politika... denhol olyan e... nekre éppen aka... és Berlinben a leg... a tömegek elé, ad... háromszögben a le... telmű jelszavakkal... faj déli hordáit. I... bérelnek, egymás... ellen biztatnak és... vonalban aligha is... cakkos területeker... Ezért rejtett e... állati szikráit, hog... világosodjék meg... agitátor, ügynök, ... provokátor csiholj... azokat is elemézt... Ebben a pillar... macedón avar. A... nyában futnak a l... már az égett szag... európai politikuso... farkasokat. Az ál... hallatszik és mind... mak, amelyek el... ből, kiváló kéjjel... felé. Azt hiszik, ... ellen uszítják, m... egyik fantasztikus